

Socialt företagande

– en väg till arbetsmarknaden

Vill du veta mer om Sociala företag?

Vill du veta mer om hur man startar sociala företag?

Kooperativa Utvecklingscentrum LKU finns i alla län och har, via Nutek, statens uppdrag att stödja utvecklingen av företag och entreprenörskap inom den sociala ekonomin. Bland annat sociala företag och kooperativ. De flesta centra har erfarenhet av att ge råd och stöd till sociala företag och många har bidragit till kunskapsutvecklingen genom att medverka i regionala och nationella projekt.

Ditt närmaste Kooperativa Utvecklingscentrum hittar du på Föreningen Kooperativ Utveckling FKU:s hemsida: www.kooperativutveckling.coop

Vill du få kontakt med kooperativen i broschyren?

Vägen ut!-kooperativen: www.vagenut.coop

Basta arbetskooperativ: www.basta.se

Kooperativet Kullen, via: www.lkuore.se eller www.socialakooperativ.com

För att hitta och få kontakt med sociala företag

finns följande organisationer och hemsidor:

Sociala kooperativprojektet: www.socialakooperativ.com

Skooopi (intresseorganisation): www.skooopi.com

Vill du veta mer om Europeiska Socialfonden, ESF och programmet Equal?

Svenska ESF-Rådet är en statlig myndighet som förvaltar och informerar om Europeiska socialfondens program i Sverige. Genom ESF stöds projekt som bidrar till ökad sysselsättning, jämställdhet mellan män och kvinnor, en hållbar utveckling samt ekonomisk och social sammanhållning. Genom ESF-Rådet går det att få information om pågående och avslutade projekt som ska stödja utvecklingen av sociala företag och andra projekt om företagande och integration på arbetsmarknaden. Svenska ESF-Rådet: www.esf.se

Vill du läsa handlingsplanen för Socialt företagande i Sverige?

Handlingsplanen är utarbetad av projektet NTG Socialt företagande med stöd av företrädare för sociala företag och kooperativ utveckling med flera. Huvudförfattare är Jan Olsson och en första version publiceras under oktober 2005.

Beställning: eva.johansson@nutek.se eller 08-681 96 61

Alla bilder är hämtade från de affärsverksamheter som drivs av de sociala företag som medverkar i broschyren. De återger en del av, men inte hela, den mångfald av yrken och verksamheter som utgör den ekonomiska och sociala verksamheten hos Karins Döttrar, Basta arbetskooperativ och kooperativet Kullen.

Företagande för en öppen arbetsmarknad

Den broschyr som du håller i handen visar på det sociala företagandets betydelse och möjligheter att skapa nya hållbara företag. Det sociala företaget utvecklar också affärsområden som ger nya arbetstillfällen samtidigt som nya grupper integreras på arbetsmarknaden.

Sociala företag har skapat hundratusentals nya arbeten i Europa. Även i Sverige växer antalet arbetstillfällen skapade i sociala företag. Arbetstillfällen skapade för och av människor som av olika orsaker står utanför arbetsmarknaden och riskerar ett permanent utanförskap i samhället.

År 2005 ser det ut så här i Sverige:

- 350 000 människor under 60 år har förtidspension.
- 130 000 lever permanent på socialbidrag/försörjningsstöd.
- 100 000 har varit sjukskrivna i mer än ett år.
- 36 000 har varit arbetslösa i mer än 2 år.
- 26 000 sitter i fängelse, är hemlösa eller i insatser pga missbruk.

Flertalet av dessa människor lever i utsatthet och fattigdom och upplever en stor maktlöshet. Behovet av stöd och särskilda insatser för att komma in på arbetsmarknaden är stort. Många vill och kan arbeta men arbetsförhållanden och uppgifter måste anpassas till individens förutsättningar. En ökad samverkan mellan olika myndigheter och mer individuellt utformade insatser skulle kunna bidra till att många fler kan lämna bidragsberoendet bakom sig.

De sociala företagen verkar och behövs inom de närings-, arbetsmarknads- och socialpolitiska fälten. För att vi ska få fler framgångsrika företag, som också förmår integrera dem som idag står utanför arbetsmarknaden, behövs en ökad samverkan för individens bästa och en ökad förståelse för sociala företags förutsättningar. Hur vägen till fler arbetstillfällen i fler sociala företag kan se ut beskrivs i den "Handlingsplan för socialt företagande" som projektet NTG Socialt företagande presenterar i oktober 2005.

Med hjälp av berättelser från medarbetare i tre sociala företag beskriver den här broschyren de fyra grundstenarna i det sociala företaget:

INTEGRATION

DEMOKRATI

ENPOWERMENT

AFFÄRSVERKSAMHET

Berättelserna ger tillsammans en bild av de möjligheter och vinster som det sociala företagandet ger både individen och samhället.

Läs och inspireras!

Stockholm den 25 augusti 2005

Kjell Jansson

Generaldirektör Nutek

Eva Arvidsson

riksdagsledamot

Ordförande NTG Socialt företagande

Socialt företagande
– en väg till arbetsmarknaden

Sociala företag skapar arbete och mänsklig utveckling

"Om ni frågar mig vad ett socialt företag är, skulle jag säga att det är en verksamhet där människor mår bra, känner att de tillhör samhället, gör saker, tjänar pengar och också känner sig mycket lyckliga och stolta över vad de gör. Detta är vad jag ser som kvalitet, inte i ekonomiska termer, men i form av självrespekt."

Katarina Garbi,
Bell Café, Argostolis, Grekland

Sociala företag och socialt entreprenörskap utvecklas idag i hela världen för att skapa arbetstillfällen och för att tillfredsställa behov som varken marknaden eller offentlig sektor tillgodoser. Dessa företag producerar varor och tjänster men skiljer sig på andra sätt från företag som vi är vana att möta. Socialt företagande och entreprenörskap är en fantastisk möjlighet att skapa nya hållbara företag och utveckla affärsområden som ger nya arbetstillfällen, samtidigt som nya grupper integreras på arbetsmarknaden. Eftersom de binder samman entreprenörskap, individens behov av arbete och samhällets behov av tjänster inom olika sektorer har de också stor utvecklingspotential.

Ungefär en miljon människor i arbetsför ålder står idag utanför den svenska arbetsmarknaden och lever på passiva bidrag. Många kan och vill arbeta men vägen in på arbetsmarknaden är stängd. För många oavsett hur konjunkturen utvecklas och hur be-

hovet av arbetskraft ser ut. Orsakerna till utanförskapet varierar. Ett funktionshinder som innebär att arbetsplatsen och uppgifterna måste anpassas kan vara ett praktiskt hinder. Men ofta handlar det om okunskap och rädsla för vad det innebär att anställa och arbeta tillsammans med människor med till exempel psykiska funktionshinder eller bristande kunskaper i svenska språket. För andra har en lång sjukskrivning eller oturen att bli arbetslös i fel yrke eller på fel ort skurit av kontakten med arbetsmarknaden.

De sociala företagen driver affärsverksamhet med medarbetarna och deras förutsättningar i centrum. Några exempel är Vägen Ut-kooperativen och Basta arbetskooperativ som driver boende, arbetsträning och produktion för och med personer som ska slussas tillbaka till samhället efter fängelsevistelser eller mångårigt missbruk. Medlemmarna och medarbetarna har själva liknande erfarenheter och kan därför erbjuda en unik kompetens

som de förvaltar genom att bland annat vidareutbilda sig och delta i olika utvecklingsprojekt i sina egna företag. Andra exempel är de cirka 100 kooperativ som drivs för och av personer med arbetshinder på grund av psykisk ohälsa. Nya sammanhang skapas, nya varor och tjänster produceras. Kanske inte i samma takt som i andra företag, kanske med fler inblandade personer, men med hög kvalitet och till marknadsmässiga priser.

De sociala företagen organiseras oftast som ekonomiska eller ideella föreningar, men även aktiebolag och stiftelser förekommer. De verkar både på den privata och den offentliga marknaden genom att sälja produkter och/eller tjänster till privatpersoner, företag och offentlig sektor. Så långt är det inget som skiljer dem från vanliga företag. De har en affärsidé, de marknadsför och tjänar pengar på sin produktion av varor och tjänster, betalar skatt och arbetsgivaravgifter för sina anställda.

Vad är då skillnaden?

Det sociala företaget har som mål att tillgodose samhälleliga behov, samtidigt som de driver en affärsverksamhet. För att kunna göra detta har de sociala företagen alltid en relation till offentlig sektor – ekonomiskt och ibland verksamhetsmässigt.

Den ekonomiska relationen kan bestå av verksamhetsbidrag, försäljning av tjänster och platser för rehabilitering eller arbetsträning, olika anställningsstöd eller andra bidrag till medarbetarnas försörjning. De sociala företagen har sinsemellan mycket olika förutsättningar för sitt företagande eftersom de erbjuder arbete till personer med mycket skiftande arbetskapacitet och möjlighet till utveckling. Men trots att de sociala företagen är beroende av ett samhälleligt stöd strävar alla efter att öka andelen affärsmässig finansiering av företaget. Affärsmässighet och ekonomisk effektivitet inom ramen för företagets tyd-

liga sociala ändamål och medarbetarnas delaktighet är en förutsättning för långsiktig överlevnad och omvärldens erkännande.

De sociala företagen är verksamma inom flera politikområden och beroende av samverkan med flera myndigheter och förvaltningar. Företagen och dess medarbetare berörs av samma beslut, lagar och förordningar som andra företag. Samtidigt är man i hög grad beroende av att arbetsmarknads- och socialpolitiska program och insatser anpassas både till företagens förutsättningar och till individernas behov. Det är en förutsättning för att kunna utveckla arbetstillfällen under tillräckligt trygga och stabila former. För att möta det stora behovet av nya arbetstillfällen och för att vi ska få en arbetsmarknad ”öppen för alla” behövs fler sociala företag, fler sociala entreprenörer och fler eldsjälar.

Flera europeiska länder, med Italien som föregångare, har valt att reglera

de sociala företagen i en egen lagstiftning som ska främja socialt entreprenörskap och affärsverksamhet med i grunden sociala mål. Storbritannien har inrättat ett speciellt organ, Social Enterprise Unit, för att organisera stödet. Sociala företag och entreprenörer har en stor potential att skapa nya arbetstillfällen även i Sverige förutsatt att de erbjuds rimliga villkor. Ett handlingsprogram för ökat socialt företagande har utarbetats av aktörerna i Equal-projektet Socialt företagande – en väg till arbetsmarknaden. Det innehåller förslag på en rad områden där förutsättningarna kan förbättras för de sociala företagen. Det handlar om samverkan mellan myndigheter, finansiering, stödstrukturer och kompetensutveckling men också om offentlig upphandling och nya sätt att mäta och redovisa verksamheternas individuella och samhälleliga nytta.

De sociala företagen och deras medarbetare

Den här broschyren beskriver de sociala företag vars huvudsakliga mål är att underlätta etablering på arbetsmarknaden och därmed integrera grupper som riskerar ett permanent utanförskap på arbetsmarknaden.

Ett socialt företag är en näringsverksamhet som:

- har som huvudsakligt ändamål att genom företagande integrera personer som står långt från arbetsmarknaden
- huvudsakligen återinvesterar sina vinster i den egna verksamheten eller liknande verksamhet
- skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt
- är fristående från offentlig sektor.

Denna beskrivning stämmer väl med vad det europeiska forskarnätverket EMES har kommit fram till efter empiriska studier av det sociala företagandet i flertalet av EU:s medlemsstater.

Ett annat sätt är att beskriva sociala företag är att låta några medarbetare med egna ord beskriva vad det betyder för dem, deras utveckling och väg till en ny identitet som medarbetare och/eller företagare.

Att ha ett arbete innebär att vara delaktig i samhället, att vara behövd, att få en struktur i vardagen och att våga ställa krav.

”Min identitet har förändrats. Jag är en samhällsmedborgare. Jag betalar skatt. Samtidigt har jag förmånen att hjälpa andra kvinnor att gå samma väg. Vårt arbete kan betyda att en kvinna slutar missbruka och får tillbaka sina omhändertagna barn. Det är vår belöning och det betyder jättemycket. Det är lättare att ställa krav på myndigheterna om man klarar sin föräldraroll. Som missbrukare är man rädd. När man lever i ett utanförskap har man ett visst språk och det är svårt att få andra att lyssna. Genom kooperativet har vi träffat många myndighetspersoner och förstår numera deras sätt att tala. Samtidigt har de lärt sig av oss och vi har fått stor respekt för varandra.”

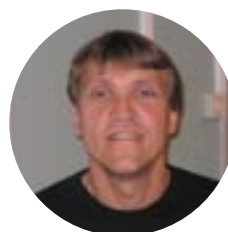
*Tina Eriksson,
kooperativet Karins Döttrar*

”1999 bestämde jag mig för att byta bana och intalade mig själv att inom tre år ska jag ha ett jobb och en lägenhet. Men vägen var krånglig. Först häktet i Göteborg och sedan Kristianstad, Högsbo, Ryd och Skövde. Sedan ville myndigheterna skicka mig till Seychellerna för att jag skulle börja ett nytt liv där, men jag ville vara kvar i landet och så blev det. Jag tog mig ut, reste till Örebro där jag träffade en go tös som jag nu är gift med.

Sedan började jag på Kris (Kriminalellas revansch i samhället). Där var det mycket som var bra, men jag ville inte leva i det gamla utan gå vidare. När jag blev tillfrågad om jag ville vara med i projektet Egenmakt i Baronbackarna lät det intressant. Under den tid som jag gick i skolan för Städ och Fastighet, och var delaktig i områdesutveckling, hade jag socialbidrag. I mars fick min fru, även hon deltagare i projektet, anställning i kooperativet. Detta innebar att hon fick en inkomst vilket betydde att vi inte kunde få socialbidrag. Alltså skulle min fru försörja oss. Dessutom visade det sig att försäkringskassan inte skulle ge oss bostadsbidrag för att min fru hade en

Tina Eriksson
en av sex grundare
av kooperativet
Karins Döttrar

Thomas Johansson
arbetsledare för
städ- och fastighet,
ledamot i
kooperativet Kullens
första styrelse

inkomst. I detta läge hade vi mindre pengar än när vi hade socialbidrag och jag grubblade mycket över om detta verkligen var verkligheten och på hur vi skulle få ihop pengar till hyra, mat och andra räkningar.

Jag och min familj bestämde att vi inte skulle låta oss hindras och i juni månad var det jubel i mitt hjärta då jag fick anställning i kooperativet. Nu var vi en hel familj, självförsörjande och delaktiga. Vi betalade skatt och låg inte längre samhället till last.

Att jag nu har den lägenhet jag vill ha, och det jobb jag vill ha är ett intyg på att man kan om man vill. Idag har jag mycket styrka, men jag ser också att det finns så otroligt många lagar och fallgropar för en vanlig Svensson. Det får mig att undra: Hur har detta fått fotfäste och vilka är det egentligen som fått bestämma över människans väg?”

*Thomas Johansson,
kooperativet Kullen*

De sociala företagen styrs demokratiskt och är ofta organiserade i kooperativa former.

Kooperativet Kullen i Örebro är en utveckling av projektet Egenmakt i Baronbackarna. I Baronbacken bor cirka 2 400 personer, med ursprung i bland annat Sverige, Somalia, Eritrea och Bosnien. I början av 2000-talet var frågan hur man skulle kunna utveckla området och aktivera invånarna. Inom projektet startade Kullen, som idag har cirka 100 medlemmar. En del av dem arbetar i kooperativet, andra går kurser, lär sig om förenings- och samhällslivet samt deltar i olika aktiviteter.

Kullen säljer rehabiliteringstjänster, driver en restaurang med 50–70 dagliga matgäster och erbjuder catering. Övriga verksamheter är lokalvård och fastighetsskötsel.

Kullen har fem anställda kooperatörer, som också fungerar som arbetsledare.

Marianne Johansson
verksamhetsledare,
ledamot i kooperativet
Kullens första styrelse

”I början hade jag inte tillräckliga kunskaper för att klara allt arbete, men nu vet jag att jag klarar det om jag frågar någon när jag behöver. Men när de som har kunskaperna inte gör vad de ska, då blir jag förbannad.”

Thomas Johansson, kooperativet Kullen

”Många här har varit utanför länge, de kanske kommer från kriget i Irak eller har varit missbrukare. Mot oss måste man vara 110 procent ärlig och vi kräver av oss själva att vi inte gör något fel. Vi går till exempel inte till restaurangen och äter gratis, även om vi kanske skulle kunna göra det.”

Thomas Johansson, kooperativet Kullen

”Att börja ta mer ansvar i samhället och faktiskt känna att jag har en skyldighet att medverka, har inneburit att jag måste vara på min vakt för att inte bli uppäten av det stora maskineri som finns omkring oss.”

Thomas Johansson, kooperativet Kullen

”Vi var åtta personer på det första arbetsmötet. Jag tror att bara två hade mötesvana, vi andra såg ut som frågetecken. Vi hängde i ändå och hade möten med protokoll en gång i veckan.

Efter några månader blev jag anställd med lönebidrag. Samma dag tog vi över restaurangen. Min man och jag jobbade mycket och hade ibland svårt att släppa ansvaret till någon annan. Men vi blev tvungna att lära oss det när arbetsuppgifterna blev för många och vi höll på att gå på knäna. Jag fick erbjudande om att bli verksamhetsledare och fick en personlig mentor som jag träffade en gång i veckan. Efter det kände jag att jag växte med mina uppgifter och blev säkrare när jag satt på möten.”

*Marianne Johansson,
kooperativet Kullen*

Alice Daniel
ekonomiansvarig,
ledamot i
kooperativet Kullens
nuvarande styrelse

Elisabeth Karlsson
städansvarig,
ledamot i
kooperativet Kullens
första styrelse

”Demokrati är ett bra ord som jag aldrig levde med i mitt tidigare liv. Nu fattar jag vad demokrati är och hur man ska använda den på rätt sätt. Jag kan säga vad jag tycker och tänker och diskutera med andra, utan att jag skadar dem eller sårar deras känslor.

Alla jobbar tillsammans och alla har samma rättigheter och skyldigheter.”

Alice Daniel, kooperativet Kullen

”Demokrati är svårt. En svårighet är att få medlemmarna att vilja delta.

Ibland kan det också vara svårt att göra sig hörd. När man har varit utanför känner man att man ska vara tacksam för att man har ett arbete. Det är lätt att fastna i det gamla, att det är chefen som bestämmer, i stället för vi själva.”

*Elisabeth Karlsson,
kooperativet Kullen*

I det sociala företaget kan medarbetarna ta makten över sina liv och känna att de kan påverka sig själva och andra. Egenmakt växer ur självtillit och oberoende.

Kooperativet Karins Döttrar i

Göteborg är ett konst- och hantverkskooperativ, som också säljer rehabiliteringsplatser till kriminalvården och socialtjänsten. Rehabiliteringsplatserna står för de största inkomsterna i kooperativet. Kooperativet startades av sex kvinnor år 2002.

”Vi startade Karins Döttrar för att vi såg en brist i samhället. Vi tänkte på vad vi själva skulle ha behövt när vi hade brutit med missbruket och ville in på arbetsmarknaden. Det finns ett stort glapp mellan missbruksvården och arbetsmarknaden, och det behövs speciella arbetsträningsplatser där man kan vara med andra kvinnor som förstår ens speciella behov. Där man kan få det stöd som behövs för att gå vidare till ett vanligt arbete.

Att skapa något är på sätt och vis att ta kontroll över sitt liv. Och när någon köper det som man själv har gjort, får man självförtroende eftersom föremålet blir värdefullt för någon annan. Därför är kunderna mycket viktiga. Möten med människor i missbrukssvängen är oftast inte särskilt positiva. I mötet med en kund får man en ny identitet – som producent och delaktig i kooperativets verksamhet.

Vi som jobbar i kooperativet var tidigare långtidssjukskrivna eller levde på socialbidrag. Nu sitter vi ofta i möten med både socialtjänsten och kriminalvården. De lyssnar på oss, på grund av den erfarenhet vi har. Men nu, efter två års kooperativt företagande, känns det som om vi faktiskt lämnat rollen som ’före detta’. Jag känner mig inte ens bekväm med formuleringen ’drivs av kvinnor med egen erfarenhet av missbruk’. Visst har vi det, men vi har ju också så mycket mer livserfarenhet.”

Tina Eriksson,

kooperativet Karins Döttrar

”Kunskap är makt. När man lär sig något växer man och varje dag blir en utveckling. Kunskap hjälper en också att skaffa en ny identitet. Hos oss har alla fått ett lönearbete, en anställning i kooperativet och vi har gått flera utbildningar. Alla har gått en kooperatörsutbildning. Vår kassör utbildar sig i ekonomi och bokföring, vilket hon aldrig har jobbat med förut. Några av oss har gått på datautbildning. Själv har jag börjat en utbildning som drog- och alkoholterapeut. För att bli mer professionella går vi dessutom ofta på föredrag och föreläsningar. Visst är det bra med egna erfarenheter, men det räcker inte!”

Tina Eriksson,

kooperativet Karins Döttrar

”Människor som har fastnat i missbruk och kriminalitet, känner oftast inget engagemang i samhället. De har hamnat i ett utanförskap. Har man en gång fastnat på det lägsta trappsteget, är det fruktansvärt svårt att komma upp till nästa, men när det steget är taget öppnar sig alla möjligheter.”

Tina Eriksson,

kooperativet Karins Döttrar

”Mycket beror på hur andra människor ser mig. I ett kooperativ har vi större möjligheter att se kvinnornas resurser, eftersom vi jobbar så nära dem. Vi vet att det är möjligt att förändra sitt liv, eftersom vi själva har gjort det. Vi kan se och ta fram den lilla kärnan hos andra. Hur ska vi få in människor på arbetsmarknaden om vi inte erbjuder dem ett arbete utifrån deras förmåga?”

Tina Eriksson,

kooperativet Karins Döttrar

Sociala företag driver affärsverksamhet, de har en affärsidé, marknadsför och säljer sina tjänster och produkter, anställer och betalar skatt etcetera. Produktionen håller hög kvalitet och försäljningen sker till marknadsmässiga priser.

Kooperativet Basta i Nykvarn startade 1994. Syftet var att erbjuda missbrukare rehabilitering och metoden var: självhjälp genom företagande. Den som kommer till Basta placeras på en arbetsplats som behöver arbetskraft. Vill man sedan byta arbete eller gå en utbildning, diskuterar man det i första hand med sin produktionschef. Det är vanligt att man i början har mer rutinbetonade uppgifter, för att senare hitta den plats där man passar och trivs.

I dag har Basta cirka 100 arbetstagar på 14 olika arbetsplatser och omsätter årligen 15 miljoner kronor.

Affärsverksamheten kan delas in i fem huvudgrupper:

- 1 Intern ekonomi** Allt som behövs för att få anläggningen att fungera när det gäller ekonomi och administration, Basta Vårdshus, inre och yttre underhåll av mark och fastigheter.
- 2 Djurhållning** Basta hundpensionat, Basta Basjkir (hästuppfödning och turridningar).
- 3 Byggarbeten, snickeri och klottersanering** Bastas ”industriella” verksamheter, som ger förhållandevis stora inkomster.
- 4 Bastas utbildningscenter, YES** YES är en stödfunktion för att utveckla människor och verksamheter på Basta, men tar också emot elever från gymnasiets individuella program. Utbildningen är ettårig och teori varvas med praktik. Inom YES har ungdomar kunnat utbilda sig till arbete i storkök, plattsättare, byggnadssnickare, hundskötare eller hästskötare. Andra utbildningar skräddarsys efter önskemål.
- 5 Basta rehabilitering** Socialtjänst och kriminalvård köper ettåriga rehabiliteringsplatser.

”Jag har missbrukat i nästan hela mitt vuxna liv och då samlar man på sig ett bagage som blir tyngre och tyngre för varje år. Till slut tappade jag en del av motorn till missbruket och började tjata på socialen om behandling. De erbjöd mig Basta. Jag hade hört att det var något slags arbetsläger, men jag kunde ju inte gärna säga nej. Men jag var så pass upprörd att jag ringde hit och sa att de skulle ha klart för sig att jag egentligen inte ville komma. Då fick jag svaret: ’Men då tycker jag inte att du ska göra det’ och jag sa: ’Men vänta lite nu...’. När

man är missbrukare är det aldrig upp till en själv och första upplevelsen här var just det: Det är upp till dig, du är vuxen, du fattar dina egna beslut.”

Namu Nambiar, kooperativet Basta

”När jag jobbade i stallet var mitt mål att verksamheten skulle bära sina egna kostnader. Det var på tal att lägga ner stallet, ledningen hade sagt att de inte riktigt såg nyttan av det. Men de sa också: Om ni kan göra något för att ändra på det, så tar vi ett nytt beslut om ett år. Efter det året hade vi börjat med turridning, lite med avel och sålt vår första häst. Vi såg en positiv riktning. Vi hade lärt oss vad allting kostade och hur man gör en budget. I dag bär sig stallet och gör en liten vinst. Inte mycket, men det ger en stor vinst i mänskligt välmående och sociala kontakter. På det sättet är det en dyrbar verksamhet.”

Namu Nambiar, kooperativet Basta

”Utbildningen har rullat på väldigt bra, vi har inte behövt annonsera särskilt mycket – inte för stallet heller. Informationen går från mun till mun, det har antagligen med kvalitet att göra.

Det är viktigt att Basta går med vinst, så att vi kan bo och leva här, men samtidigt får pengarna aldrig trampa ihjäl människorna. Det är två mål som måste samsas, utan att det ena tar över det andra. Vi kan inte börja med legoarbeten bara för att få in pengar. Visst kan vi göra ett skitjobb i några månader om det behövs, men vi kan lika gärna plocka bort någon från en produktion som han eller hon inte mår bra av.”

Namu Nambiar, kooperativet Basta

”Vi har en chef för produktion och en för rehabilitering. Även om båda

ser till helheten, ska var och en värna om sitt, och de måste enas i sina beslut. Målet är att hitta balansen, även om man vinglar lite hit och dit när man försöker hålla sig på mittstrecket.”

Namu Nambiar, kooperativet Basta

”Jag började missbruka när jag var 19 år. Det gick snabbt utför och till slut bodde jag på gatan. Efter sju år ville jag inte längre, jag grät varenda dag. Jag fick välja mellan flera olika behandlingsalternativ. Om Basta hade jag hört att det var lite som ett fängelse. Man fick inte ta emot besök eller gå utanför området, men när jag kom hit var jag helt lyrisk. Jag fick eget rum, jag kunde duscha, mamma kom och hälsade på. I början gick det upp och ner, jag hade mardrömmar och ångest ibland, men det gick.

Jag började som lärling på städ, sedan jobbade jag i köket och en del på hundpensionatet. Innan jag började på Rehab, gick jag gymnasieutbildningen och är nu utbildad hundinstruktör. Jag drömmer om att träna tjänstehundar eller utforma egna valpkurser.

Mina dagar ser olika ut. Jag talar mycket i telefon med socialen och kriminalvården, när de vill placera någon här. Det är jag som tar emot när de kommer och tittar, jag berättar om våra arbetsplatser, vilka regler som gäller och vi går en rundtur. Det är jag som tar hand om de nya, jag vill ju gärna ge folk en bra start.

Man litar på mig här, jag har ansvar. Det är inte bara ett litet gäng som styr företaget, alla är företaget. Man blir stolt helt enkelt, Basta är vi. Det är svårt att förklara det där... man måste nästan uppleva det, man blir ”bastian” helt enkelt. Här har jag blivit drogfri, fått hjälp med mina tänder, tagit körkort, kontaktat min

Namu Nambiar
tidigare ansvarig för
stallet Basta Basjkir,
numera lärare och
assistent till rektorn

Diana Klöcker
Basta Rehabilitering

son, gått en utbildning, fått jobb och ett hem. Jag brinner för Basta, så är det bara.

I början tänker man kanske mest på sig själv, men sedan växer man in i arbetet. Man är med och bidrar till Basta. Det är det som är så unikt: samtidigt som man rehabiliterar sig – från att bokstavligen ha botten i en kartong – är man med och driver ett företag. Vi är inga legoarbetare, vi har hög kvalitet på allting och säljer till marknadspriser.

Alla idéer tas upp direkt, jag tänker alltid på om det är något som kan bli bättre och om det är bra för Basta. Allting här har startat så, att någon har haft en tanke.

Jag har inte så mycket med ekonomin att göra, men man hör diskussionerna hela tiden. Man vet ungefär hur stor budgeten är i ens egen verksamhet. Det är viktigt att Basta tjänar pengar, då kanske Rehab blir ännu bättre, och det är viktigt för mig att människor får en bra rehabilitering. För mig är det här mer än ett vanligt jobb, det är större än så.”

Diana Klöcker, Basta Rehabilitering

NTG socialt företagande – en väg till arbetsmarknaden är ett projekt inom gemenskapsinitiativet Equal med syfte att:

- underlätta start och drift av sociala företag och därmed skapa arbetstillfällen för grupper som idag står utanför arbetsmarknaden
- identifiera hinder och föreslå förändringar i lagstiftning, regler och deras tillämpning
- sprida information om befintliga sociala företag, deras samhällsekonomiska och mänskliga effekter

I den här broschyren beskrivs sociala företag och dess förutsättningar med hjälp av exempel från några av de sociala företag som deltar i projektet.

Kontakt:

Eva Johansson, projektledare Nutek
08 681 96 61, eva.johansson@nutek.se

Nutek, Verket för näringslivsutveckling, är en nationell myndighet för frågor inom entreprenörskap, företagsutveckling och regional utveckling. Nuteks syfte är att bidra till hållbar ekonomisk tillväxt och välbefinnande genom fler nya företag, fler växande företag och fler starka regioner.

Verket för näringslivsutveckling

Liljeholmsvägen 32, 117 86 Stockholm

Telefon: 08-681 91 00 Fax: 08-91 68 26

www.nutek.se